

Od Spolku českých advokátů v Království českém k Jednotě advokátů československých v Praze v letech 1918–1938

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.,

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni, emeritní soudce Ústavního soudu ČR

Abstrakt: Článek se zabývá historií nejstaršího spolku českých advokátů v období první Československé republiky. Tento spolek vznikl na konci 19. století, jeho první členové byli advokáti české národnosti v rakousko-uherské monarchii. Spolek změnil v letech 1918–1938 název na Jednota československých advokátů v Praze. Byla to vůdčí skupina advokátů v nezávislém československém státě, která publikovala časopis Česká advokacie a strážila základní hodnoty advokátské profese. Jeho členové byli aktivní v advokátních komorách, v občanské společnosti a v demokratických orgánech Československé republiky.

Abstract: The article deals with the history of the oldest association of the Czech advocates in the period of the first Czechoslovak republic. This association has been created in the end of the 19th century, its first members were the advocates of the Czech nationality in the Austrian-Hungarian monarchy. The association changed the name in the period 1918–1938 to Union of the Czechoslovak advocates in Prague. It was the leading group of the advocacy in the independent Czechoslovak state, publishing the revue Česká advokacie (Czech Advocacy) and guarding the core values of the legal profession. Its members were active in bar associations, in civil society and in the democratic organs of the Czechoslovak republic.

Klíčová slova: první Československá republika, advokacie, Jednota československých advokátů v Praze, časopis Česká advokacie, advokátní komory.

Key words: First Czechoslovak republic, legal profession, Union of the Czechoslovak advocates in Prague, revue Česká advokacie (Czech advocacy), bar associations.

V současné době je k dispozici typologie a podán přehled těchto spolků,¹ pozornost byla zatím věnována především spolkům všeprávníckým, a to zejména právníckým jednotám,² Spolku českých právníků

Všehrd,³ spolkovým časopisům⁴ a pouze dílčím způsobem spolkům ostatním.⁵

¹ Srov. BALÍK, S. *Spolky právnické*. In SCHELLE, K., TAUCHEN, J. (eds.) *Encyklopedie českých právních dějin, XIII. svazek*. Plzeň: Aleš Čeněk (v tisku); BALÍK, S. *Formování české právnické obce v letech 1861–1914 (Advokátní komory, právnické spolky a časopisy)*. Brno: Filosofická fakulta (dizertace), 2016, s. 65–111.

² Srov. například BALÍK, S. *Jednota právnická v Praze v letech 1864–1882*. (Příspěvek k 125. výročí založení) *Právněhistorické studie*, 1992, č. 32, s. 145–154; BALÍK, S. *Jednota právnická před sto lety (1914)*. *Zpravodaj Jednoty českých právníků*, 2014, č. 2, s. 62–69; BALÍK, S. *Jednota českých právníků*. In SCHELLE, K., TAUCHEN, J. (eds.) *Encyklopedie českých právních dějin, II. svazek D–J*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 878–881; BALÍK, S. *Právnícká jednota moravská v letech 1888–1914*. *Zpravodaj Jednoty českých právníků*, 2016, č. 1, s. 89–94; BROŽ, V., BALÍK, S., STUPKOVÁ, M. a kol. *Právnícké jednoty a Jednota českých právníků. Stručný historický přehled. Vydáno k připomenutí 135. výročí vzniku Jednoty právnické v Praze a k 10. výročí*

vzniku Pražského sdružení Jednoty českých právníků. In Edice *Miscelanea iuridica*, sv. 1. Praha: 2000; KOBER, J. *Právnícké jednoty na Moravě a ve Slezsku*. Brno: 1993.

³ Srov. například *Spolek českých právníků Všehrd, 130 let*. Praha: Spolek českých právníků Všehrd, 1998.

⁴ Srov. například BALÍK, S. *Časopis českých advokátů a počátky advokátského časopisectví*. *Bulletin advokacie*, 2016, č. 3, s. 13–14; BALÍK, S. *Právnícké rozhledy v letech 1901–1919*. *Bulletin advokacie*, 2016, č. 4, s. 13–14; BALÍK, S. *Česká advokacie v letech 1920–1943*. *Bulletin advokacie*, 2016, č. 6, s. 13–14; BALÍK, S. a kol. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora ČR – Národní galerie v Praze, 2014, s. 113–114; BALÍK, S. *Soudcovské listy v letech 1920–1938*. *Soudce*, 2018, č. 1.

⁵ Srov. například BALÍK, S., HOMOLKOVÁ, M. *Jednota kandidátů advokacie v království Českém v letech 1880–1914*. *Documenta pragensia*, XVIII. Praha: 2000, s. 235–240.

Spolek, jemuž je věnován tento příspěvek, byl po čtyřicet let vůdčím spolkem českých a posléze československých advokátů. Kromě pojednání o spolkových časopisech Časopis českých advokátů, Právnícké rozhledy a Česká advokacie byla historie spolku zmíněna pouze v kontextu dějin advokacie v českých zemích.⁶

Stanovit periodizaci dějin spolku lze předně podle obecné periodizace českých a československých dějin na etapu od založení spolku v roce 1898 do vzniku samostatného československého státu v roce 1918, etapu prvé Československé republiky (1918–1938) a na závěrečné období za druhé republiky a v protektorátu Čechy a Morava, kdy činnost spolku za heydrichiády skončila. Druhá varianta periodizace vychází z hlediska, jímž je název spolku, který se zprvu jmenoval Spolek českých advokátů v Království českém, posléze Spolek advokátů československých, následně Jednota advokátů československých v Praze a konečně Jednota českých advokátů v Praze.

Důvodem, proč bylo nyní zvoleno období první Československé republiky, byla mimo jiné skutečnost, že vznik Spolku advokátů v Království českém a prvních dvacet let jeho činnosti byly opakovaně vzpomínány⁷ pamětníkem nejpovolanějším, dlouhodobým předsedou (1905–1936), čestným členem (1928) a posléze čestným předsedou (1936) Ladislavem Valentou (1860–1937),⁸ zatímco prvorepubliková činnost spolku zůstávala bez souborného podání.

x x x

Advokáti se, jak známo, výrazně podíleli na vzniku a budování samostatného československého státu.⁹ Podle zprávy v Národních listech záhy po 28. říjnu 1918 „Spolek českých advokátů v království Českém dal dnes své členy k dispozici Národnímu výboru“.¹⁰

Citovaná zpráva přitom jen reflektovala skutečnost, že v Národním výboru již byli činní členové spolku, zejména Alois Rašín (1867–1923), který do spolku vstoupil v roce 1906 a „zůstal jeho příslušníkem až do své smrti“¹¹, pozdější ministři spravedlnosti František

Veselý (1863–1935) a Alfréd Meissner (1871–1950) či zpravodaj návrhu Ústavní listiny z roku 1920 Václav Bouček (1869–1940) nebo Josef Scheiner (1861–1932), který jako starosta České obce sokolské dne 31. října 1918 byl pověřen nejvyšší správou vojenských záležitostí československého státu.¹²

Na rok 1938 pak připadlo spolkové čtyřicáté výročí. Advokáti a členové spolku současně prožívali i tragické události roku 1938.¹³

„Chtěli jsme tuto významnou událost oslavit 15. října t. r. slavnostní valnou hromadou, avšak neblahé události poslední doby nedovolují nám konati nějaké oslavy a proto jsme upustili od této valné hromady;“ napsal do 7.–8. čísla České advokacie, jež vyšlo počátkem října 1938, předseda Jednoty Josef Schlecht a dodal, že „naše Jednota jest jediným spolkem, který sdružuje advokáty české a slovenské v celé Československé republice a očekává, že v dnešních těžkých dobách advokáti, kteří dosud stojí mimo naši organizaci, stanou se jejími členy a tak posílí veškeré naše kroky, které Jednota podniká v zájmu celého státu“.¹⁴

x x x

Jak již bylo zmíněno, spolek několikrát změnil svůj název.

Podle původních stanov, sepsaných Rudolfem Pernerem a Josefem Scheinerem a schválených výnosem místodržitelství ze dne 7. června 1898, zněl oficiální název Spolek českých advokátů v Království českém. Po převratu se spolek zprvu neformálně přejmenoval na Spolek advokátů československých v Praze, což bylo posléze zakotveno ve stanovách, schválených Ministerstvem vnitra výnosem z 21. září 1920, č. 55.566/1920/6. Na základě usnesení valné hromady konané 14. května 1927, jež bylo schváleno Ministerstvem vnitra výnosem ze 14. října 1927, č. 62437/27/6, došlo ke změně stanov¹⁵ a názvu na Jednotu advokátů československých v Praze.¹⁶ Tento název pak Jednotě zůstal až do konce první republiky.

Spolek, respektive od roku 1927 Jednota, měly ambici sdružovat československé advokáty z celé republiky. Podle § 1 Stanov z roku 1927 výslovně „působnost spolku vztahuje se na celou republiku

⁶ Srov. BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora – Národní galerie v Praze, 2009.

⁷ Srov. například VALENTA, L. Vzpomínka na čtvrtstoletí Spolku českých advokátů. *Česká advokacie*, 1924, s. 1–2, 21–23; VALENTA, L. Jubileum třicetiletí Jednoty advokátů československých v Praze. *Česká advokacie*, 1928, s. 97–99.

⁸ Srov. též SCHAUER, A. Dr. Ladislav Valenta. Vzpomínka k jeho 70. narozeninám. *Česká advokacie*, 1930, s. 25–27; Dr. Ladislav Valenta. *Česká advokacie*, 1937, s. 81–84; Hch (HENDRYCH, S.) Dr. Ladislav Valenta. *Právník*, 1937, s. 67–68.

⁹ Bliže srov. BALÍK, S. Advokáti v prvním týdnu samostatného československého státu 28. října až 3. listopadu 1918. *Bulletin advokacie*, č. 10, 2018, s. 73–74.

¹⁰ Srov. *Národní listy*, č. 119, 31. 10. 1918, s. 3.

¹¹ Srov. VALENTA, L. Za Drem Al. Rašínem. *Česká advokacie*, 1923, s. 26.

¹² Srov. *Národní listy*, č. 118, 31. 10. 1918, s. 1.

¹³ Bliže srov. BALÍK, S. Advokacie ve zlomovém období roku 1938. *Bulletin advokacie*, č. 5, 2018, s. 67–68.

¹⁴ Srov. SCHLECHT, J. K jubileu naší jednoty. *Česká advokacie* 1937–1938, s. 129.

¹⁵ Autory stanov z roku 1927 byli Čeněk Brune, Ludvík Fořt a Bohumil Mahler. Srov. Ze spolku advokátů čs. v Praze. *Česká advokacie*, 1927, s. 94.

¹⁶ Srov. Změna stanov Spolku advokátů československých v Praze, zároveň se změnou názvu spolku. *Česká advokacie*, 1927, s. 147–148; VALENTA, L. Jubileum třicetiletí Jednoty advokátů československých v Praze. *Česká advokacie*, 1928, s. 98.

Československou“.¹⁷ V době, kdy byly stanovy takto schváleny, bylo na téže valné hromadě konstatováno, že „dnešní počet členů činí 563, z toho 456 členů má sídlo v Čechách (z nich opět 239 v Praze), 51 na Moravě, 15 ve Slezsku a 14 na Slovensku. Vůči celkovému počtu 1764 advokátů jen v Čechách počet členstva spolku jistě nevyhovuje a je žádoucí, aby jich ještě mnoho přibýlo v zájmu významu, váhy a účelu naší organizace“.¹⁸ O rok později se snížil počet advokátů ze Slezska na 6 členů, zato přibýli dva první členové z Podkarpatské Rusi.¹⁹ V roce 1932 byl stav obdobný. Důvodem, proč bylo během první republiky v celostátním spolku méně advokátů z Moravy a Slovenska, bylo založení Svazu advokátů na Slovensku²⁰ a Spolku českých advokátů v markrabství moravském, jehož ustavující schůze se konala 6. června 1924.²¹

Podle ustanovení § 3 Stanov „jednací řeč spolku jest československá“. Německy mluvící advokáti měli své vlastní advokátské spolky. V dubnu 1932 tak například vznikl Spolek advokátů obvodu krajského soudu v Liberci (Reichenberger Advokatenverein),²² v Mostě působil Německý advokátní spolek (Deutscher Anwaltverband)²³ apod. Za této situace nepřekvapí, že v desátém roce republiky neměla Jednota jediného člena v obvodech krajských soudů v Chebu a České Lípě či tři členy v Liberci a pět členů v Mostě.²⁴

Počet členů se však celkově zvyšoval, což bylo dáno i nárůstem počtu advokátů. Zatímco na konci prvního roku své existence měl spolek 159 členů, koncem roku 1923 jich bylo již přes 460,²⁵ v roce 1927 již zmiňovaných 563, koncem roku 1931 613,²⁶ koncem roku

1935 již 771 členů²⁷, v roce 1937 791 členů²⁸ a v roce 1938 pak 870 členů.²⁹ Při valné hromadě, konané 4. února 1939, bylo konstatováno, že „Jednota čítá dnes 803 členy, úbytek oproti roku 1937 vyplývá z vyloučení členů-židů“.³⁰ To již bylo výsledkem perzekuce židovských advokátů v období druhé republiky.³¹

Při jednotlivých valných hromadách bylo často připomínáno, kteří členové, dosud ve spolku činní, stáli u jeho počátku či byli přijati v prvních letech jeho existence. „Vděčně vzpomínáme činnosti tehdejších zakladatelů, z nichž jsou mezi námi Dr. Emil Miříčka, Dr. Petr C. Nesý, Dr. Josef Němec, Dr. Antonín Schauer a Dr. Arnošt Weinfurter;“³² uvádí se ve zprávě o valné hromadě konané 4. února 1939.

První ženou, která se stala členkou Jednoty, byla počátkem roku 1929 první česká advokátka Matylda Wíchová,³³ do tří let přibýla druhá advokátka, Mil. Řezníčková,³⁴ v březnu 1933 byla přijata advokátka Františka Königová,³⁵ krátce po ní H. Krütznerová-Bruneová.³⁶

Mezi prvorepublikovými členy spolku, mnohdy přijatými ještě před rokem 1918, byli již zmiňovaní politikové, dále například pražský primátor a předseda Ústavního soudu, advokát Karel Baxa (1863–1938), opakovaně jmenovaný ministr sociální péče Lev Winter (1876–1935) či národně socialistický poslanec a posléze komunistický politik a advokát Theodor Bartošek (1877–1954).

Ze stavovského hlediska významnějšími členy spolku byli advokáti, kteří působili v orgánech advokátních komor. Z nich lze demonstrativně vzpomenout předválečného prezidenta Advokátní komory v Království českém Eduarda Koernerera (1863–1933), který ve spolku působil od jeho vzniku až do roku 1920, kdy zanechal advokacie a stal se prezidentem Nejvyššího

¹⁷ Srov. Stanovy Jednoty advokátů československých. Příloha k časopisu *Česká advokacie*, 1932, s. 1.

¹⁸ Srov. XXVIII. valná hromada Spolku advokátů československých. *Česká advokacie*, 1927, s. 94.

¹⁹ Srov. Statistika členů jednoty advokátů čl. v Praze. *Česká advokacie*, 1928, s. 16.

²⁰ Srov. například Zo Svazu advokátů na Slovensku. *Česká advokacie*, 1927, s. 27; Ze „Svazu advokátů na Slovensku“. *Česká advokacie*, 1928, s. 46.

²¹ Srov. Spolek českých advokátů v markrabství moravském. *Česká advokacie*, 1924, s. 116. Viz též Ze Spolku českých advokátů v markrabství moravském v Brně. *Česká advokacie*, 1928, s. 93–94.

²² Srov. Spolek advokátů obvodu krajského soudu v Liberci (Reichenberger Advokatenverein). *Česká advokacie*, 1932, s. 96.

²³ Srov. XXXIX. Valná hromada Jednoty advokátů čl. *Česká advokacie*, 1938, s. 91.

²⁴ Srov. Statistika členů jednoty advokátů čl. v Praze. *Česká advokacie*, 1928, s. 16.

²⁵ Srov. VALENTA, L. Vzpomínka na čtvrtstoletí Spolku českých advokátů. *Česká advokacie*, 1924, s. 23.

²⁶ Srov. Jednatelská zpráva přednesená na valné hromadě jednoty, konané dne 19. března 1932. *Česká advokacie*, 1932, s. 75. Jmenovitě uvádí členy Jednoty Seznam členů Jednoty advokátů čl. v Praze. (Podle stavu ku dni 15. února 1932.) *Příloha k České advokacii*, 1932.

²⁷ Srov. Zpráva o činnosti Jednoty v r. 1935. *Česká advokacie*, 1935–1936, s. 160.

²⁸ Srov. XXXVIII. řádná valná hromada Jednoty advokátů čl. v Praze. *Česká advokacie*, 1938, s. 148.

²⁹ Srov. Zpráva o činnosti Jednoty v r. 1937, přednesená na valné hromadě dne 12. března 1938. *Česká advokacie*, 1937–1938, s. 89.

³⁰ Srov. XL. řádná valná hromada Jednoty advokátů čl.-sl. v Praze. *Česká advokacie*, 1939, s. 19.

³¹ Bližší srov. BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora – Národní galerie v Praze, 2009, s. 176–178.

³² Srov. XL. řádná valná hromada Jednoty advokátů čl.-sl. v Praze. *Česká advokacie*, 1939, s. 18.

³³ Srov. Pohyb členstva. *Česká advokacie*, 1929, s. 10.

³⁴ Srov. Seznam členů Jednoty advokátů čl. v Praze. (Podle stavu ku dni 15. února 1932.) *Příloha k České advokacii*, 1932.

³⁵ Srov. Ustavující schůze nového výboru Jednoty. *Česká advokacie*, 1932–1933, s. 69.

³⁶ Srov. III. schůze výboru Jednoty. *Česká advokacie*, 1932–1933, s. 98.

kontrolního úřadu³⁷, prvorepublikové prezidenty Advokátní komory v Čechách Aloise Stompfeho (1868–1944)³⁸ a Antonína Kloudu (1871–1961), kteří bývali členy výboru Spolku či Jednoty, pozdějšího prezidenta Moravské advokátní komory v letech 1938–1943 Pavla Krippnera, předsedu Jednoty Ladislava Valentu, který působil od roku 1902 do své smrti ve výboru pražské advokátní komory, dlouholetého člena a nakonec prezidenta disciplinární rady Advokátní komory v Čechách Karla Šebestu (1864–1932) a řadu dalších.

Čestnými členy Jednoty se k jejímu třicátému výročí stali Karel Baxa, Eduard Koerner, Josef Mužík, František Kabeš, Karel Marek, Antonín Schauer, Alois Stompfe a Ladislav Valenta.³⁹

x x x

Účelem Jednoty bylo podle ustanovení § 2 Stanov hájit zájmy advokátního stavu, hájit práva národní a jazyková československých advokátů, spolupracovat při vývoji soukromého i veřejného práva, posuzovat vliv platných zákonů a domáhat se náprav v zájmu jednotlivců i stavu, udržovat přátelské styky mezi advokáty a podle možností podporovat členy spolku a jejich rodiny v případě potřeby.

„Účelu toho má býti dosaženo zejména:

Přednáškami, poradami a vědeckými rozhovory o otázkách práva a stavu advokátního, vydáváním knih a časopisů, návrhy a stížnostmi k výboru advokátní komory a jejím valným schůzím, návrhy k úřadům, ke sborům zákonodárným nebo jiným korporacím, přípravou k volbám v komoře advokátní a návrhy kandidátů, členskými a kolegiálními schůzemi a zábavami.“

Orgány Jednoty byly podle § 5 Stanov valná hromada a výbor.

Činnost spolku byla, jak se lze přesvědčit ze stránek spolkem vydávaného časopisu Česká advokacie, velmi bohatá. Jen v ročníku 1931–1932 lze nalézt zprávy o valné hromadě, třinácti schůzích výboru, o pravidelných schůzkách členů Jednoty, které „konají se každý čtvrtek v rest. Savarin v Praze II., Na Příkopěch o 20 hod. Kolegové, věnujme si 2 hodiny v týdnu k přátelské rozpravě o aktualitách právního života. Každý jest srdečně vítán“.⁴⁰

Kromě toho nelze přehlédnout, že spolek se podílel na konání právnických sjezdů a obzvláště sjezdů advokátů československých⁴¹ a že úzce spolupracoval

i s dalšími právníckými spolky, mimo jiné s jednotami právníckými, Spolkem notářů československých a Svazem československých soudců, s nimiž udržoval přátelské a kolegiální kontakty.

Agenda Jednoty se postupně rozšiřovala, což vedlo její výbor k opakovaným výzvám, aby byly zakládány odbory. Podle ustanovení § 13 Stanov „*odborny Jednoty advokátů československých mohou za souhlasu výboru ustavit se v jakémkoliv místě republiky Československé na základě těchto stanov. Odbory ty řídí se vlastními stanovami a řádem organizačním, který pro ně vydá výbor jednoty advokátů československých v Praze.*“

Podle výzvy výboru Jednoty z listopadu 1931, uveřejněné v České advokacii, „*jedná se nám o to, abychom kromě organizace všech advokátů národnosti československé a za tím účelem chceme ve všech krajských městech odbory naší Jednoty, které by Jednotu v její činnosti účinně podporovaly... Zkušenost nás poučila, že zejména nynější doba vyžaduje pevné organizace stavovské, aby existenční podmínky příslušníků advokátního stavu nebyly podstatně zhoršeny, jak se o to z různých stran usiluje.*“⁴² Za výzvou následovaly vzorové stanovky a organizační řád odboru Jednoty. Podle nich měly správu odboru obstarávat jeho výbor a valná hromada.

„*Advokacie se musí vzburcovati k plodné stavovské práci. Z předchozí zprávy poznáte, na kolika frontách musí advokacie bojovat, nejen proti nepřátelům vnějším, ale i vnitřním. Utvořme dobrovolnou organizaci všech, zaveďme ve svých řadách disciplinu! Máme více nepřátel než přátel. Větší krajská města (České Budějovice, Hradec králové, Mladá Boleslav, Plzeň) by měla jít příkladem,*“⁴³ vyzýval výbor členy na stránkách České advokacie.

Akce se většinou setkala s pochopením advokátů. Prvé číslo časopisu Česká advokacie z roku 1933 přineslo zprávu o tom, že byl jako první založen odbor Jednoty v Hradci Králové,⁴⁴ následovaly odbor v Mladé Boleslavi, založený 5. února 1933,⁴⁵ a v Kutné Hoře, založený 13. května 1933 v Kolíně.⁴⁶

Poněkud odlišná byla situace v Plzni, kdy za „*rušných dnů popřevratových... plzeňští advokáti uznali potřebu organizace, která by jejich zájmy chránila*“ a založili Volné sdružení plzeňských advokátů v Plzni.⁴⁷ Na valné hromadě konané dne 5. prosince

³⁷ O něm srov. BALÍK, S. Eduard Koerner (1863–1933). *Všehrd*, 1994, č. 3, s. 14–18

³⁸ O něm srov. BALÍK, S. Alois Stompfe (1868–1944). *Bulletin advokacie*, 2002, č. 2, s. 79–84.

³⁹ Srov. Naši čestní členové. *Česká advokacie*, 1928, s. 117–121.

⁴⁰ Srov. Pravidelné schůzky členů Jednoty. *Česká advokacie*, 1931–1932, s. 20.

⁴¹ Podrobněji srov. BALÍK, S. *Sjezdy právnícké*. In SCHELLE, K., TAUCHEN, J. (eds.) *Encyklopedie českých právních dějin, XII. svazek Sa – Smlouva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 285–288.

⁴² Srov. Kolegové! *Česká advokacie*, 1931–1932, s. 19.

⁴³ Srov. Zakládejte v krajích odbory jednoty! *Česká advokacie*, 1931–1932, s. 52.

⁴⁴ Srov. *Česká advokacie*, 1932–1933, s. 27.

⁴⁵ Srov. Odbor Jednoty v Mladé Boleslavi. *Česká advokacie*, 1932–1933, s. 28.

⁴⁶ Srov. Odbor Jednoty v Kutné Hoře. *Česká advokacie*, 1932–1933, s. 98.

⁴⁷ Srov. Zápis o závěrečné valné hromadě Volného sdružení plzeňských advokátů v Plzni. *Česká advokacie*, 1934, s. 20.

1933 bylo rozhodnuto, že Volné sdružení zaniká a následně byl založen Spolek advokátů plzeňského kraje v Plzni, což se také stalo. Jméni Volného sdružení připadlo Spolku advokátů plzeňského kraje. Z průběhu obou valných hromad je patrné, že na činnosti obou spolků se podíleli i němečtí advokáti⁴⁸, což se přičítalo Stanovám Jednoty, a tudíž i bránilo založení jejího odboru. Spolek advokátů plzeňského kraje v Plzni byl i nadále aktivní, na jeho IV. valné hromadě se 5. dubna 1937 sešlo 36 členů. Na této valné hromadě bylo usneseno, že „postaráme se o to, aby všichni členové našeho spolku, pokud jsou české národnosti, stali se členy Jednoty“.⁴⁹ Na druhé straně spolek a zejména jeho němečtí členové spolupracovali i s Německým advokátským spolkem. Příprava založení odboru Jednoty v Plzni byla zahájena na podzim roku 1937⁵⁰ a již k němu nedošlo.

Odborů Jednoty jinde přibývalo, takže v roce 1937 působily již v Hradci Králové, Kutné Hoře, Mladé Boleslavi, v Chrudimi, v Táboře⁵¹ a v Pardubicích,⁵² dne 6. března 1938 byl další odbor založen v Jičíně,⁵³ uvažovalo se o založení odboru v Písku.⁵⁴

Od 30. let 20. století zřizoval výbor Jednoty komise, jejichž členy výbor volil. Jednalo se například o komisi přednáškovou a tiskovou, daňovou, společenskou, organizační, pracovní a sjezdovou.

Z uvedeného je patrné, že poměrně vysoké procento členů Jednoty patřilo ke členům aktivním.

Jméni Jednoty se zvyšovalo, ve správním roce 1935 například činilo jmění a příjmy 240 427,55 Kč, výlohy celkem 61 697,45 Kč.⁵⁵

x x x

Spolek či Jednota byly personálně spojeny především s osobností předsedy Ladislava Valenty. Ten stál u zrodu spolku a působil v něm až do své smrti. „Ve výboru pěstoval kolegiální, čemuž dal výraz i tím, že nabídl tykání i kolegům podstatně o 20 i 30 roků mladším, než byl sám, aby tak vytvořil intimitu ve výboru. Byl z řady těch předválečných, svobodomyšlných advokátů, kteří vyšli z mladočeského hnutí, a byl posledním z nich z pražských členů výboru advokátní komory. Neměl žádných osobních nepřátel. Byl všeobecně ctěn a vážen, čemuž svědčí čestné hodnosti, jichž se mu až do jeho smrti dostalo,“⁵⁶ podává se mimo jiné z jeho nekrologu v České advokacii.

Valentovým nástupcem se stal v roce 1936 jeho dosavadní náměstek Josef Schlecht, který pak stál v čele Jednoty po celý zbytek první republiky.

Uvedenými dvěma předsedy Spolku a Jednoty výčet osobností členů zdaleka nekončí. Podat přehled jednotlivých funkcionářů spolku a přiblížení jejich životních osudů je nad rámec tohoto příspěvku, v každém případě však stojí za zvláštní pozornost. Již z prvního pohledu je patrné, že mnozí z nich byli i jinak činní v právnických jednotách či v neprávnických spolecích, jejich zejména nekrology, nezřídka do České advokacie psané právě Ladislavem Valentou, ukazují, že se jednalo o všestranně vzdělané a pro stavovské zájmy zapálené advokáty, kteří naplňovali myšlenku, že advokacie je noblesním povoláním.

Spolek, ať již se postupně jmenoval jakkoliv, se po celou dobu první Československé republiky významně podílel na vývoji advokátní profese, byl neodmyslitelným partnerem advokátních komorám a Stálé delegaci advokátních komor a v neposlední řadě nepřehlédnutelnou součástí meziválečné české právníké obce.

⁴⁸ Srov. Zápis o závěrečné valné hromadě Volného sdružení plzeňských advokátů v Plzni. *Česká advokacie*, 1934, s. 20–21; Zápis o ustavující řádné valné hromadě Spolku advokátů plzeňského kraje v Plzni. *Česká advokacie*, 1934, s. 21–22.

⁴⁹ Srov. Valná hromada Spolku advokátů plzeňského kraje. *Česká advokacie*, 1936–1937, s. 184.

⁵⁰ Srov. VII. schůze výboru Jednoty. *Česká advokacie*, 1937–1938, s. 44.

⁵¹ Srov. Vzorné stanovy pro naše odbory. *Česká advokacie*, 1936–1937, s. 102.

⁵² Srov. II. schůze výboru Jednoty. *Česká advokacie*, 1935–1936, s. 163.

⁵³ Srov. Založení odboru Jednoty advokátů čl. v Jičíně. *Česká advokacie*, 1936–1937, s. 144–148.

⁵⁴ Srov. Vzorné stanovy pro naše odbory. *Česká advokacie*, 1936–1937, s. 102.

⁵⁵ Srov. Pokladní zpráva Jednoty advokátů československých v Praze za správní rok 1935. *Česká advokacie*, 1936–1937, s. 162.

⁵⁶ Srov. Dr. Ladislav Valenta. *Česká advokacie*, 1937, s. 83.